

Ammatillisten perustutkintojen yhteisten tutkinnon osien perusteluonnos

AMKE näkee, että yhteisten tutkinnon osien yksi tavoite on vastata ammatillisen koulutuksen sivistystehtävästä ja varmistaa lakiin kirjattu ammatillisen koulutuksen opiskelijan oikeus kehittyä hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi ja yhteiskunnan jäseneksi. Ammatillisen koulutuksen sivistykselliseen tehtävään kohdistui paljon toiveita, huomiota ja kritiikkiä uuden lainsäädännön käsittelyn aikana.

Yhteisten tutkinnonosien kolme pääotsikkoa: viestintä- ja vuorovaikutus-, matemaattis-luonnontieteellinen sekä yhteiskunta- ja työelämäosaaminen vastaavat hyvin työelämätarpeita ja ovat myös kansainvälisten elinikäisen oppimisen perustaitojen määritelmien ytimessä.

AMKE on lain ja asetuksen käsittelyvaiheessa kritisoinut yhteisten tutkinnon osien sisällön määrittämistä asetustasolla osa-alueittain. Näkemyksemme mukaan muotoilu estää ja hidastaa yhteisten tutkinnon osien pedagogista ja sisällöllistä kehittämistä. Nyt lausunnolla olevissa perusteissa näkyy selkeästi ongelma, joka tästä silppumaisuudesta seuraa. Tutkinnon osien osa-alueista ei kaikilta osin muodostu ehyitä kokonaisuuksia ja sinänsä tärkeät yksittäiset taidot saattavat jäädä oppimispolussa irrallisiksi. Erillisyyttä aiheuttaa myös arviointi osa-alueittain.

AMKE toivoo, että erityistä huomiota kiinnitettäisiin tutkinnon osien osa-alueiden rajapintoihin sekä osa-alueita läpäiseviin horisontaalisiin osaamistarpeisiin. Tällaisia ammattilaisen sivistykseen kuuluvia osaamisalueita ovat esimerkiksi viestintä, medialukutaito, vuorovaikutustaidot sekä monikulttuurisuus ilmiönä.

AMKE näkee, että ammatillisen koulutuksen kokonaisuudessa yhteisten tutkinnon osien toteutukseen kohdistuu kehittämispaineita. Tästä syystä AMKE esittää, että asiaan kohdennetaan reformin toimeenpanossa myös taloudellista hankeavustusta. Yhteisten tutkinnon osien osalta toimeenpanoa tulee tukea ainakin kolmesta näkökulmasta. 1. yhteisten tutkinnon osien integrointi ammatillisiin tutkinnonosiin 2. yhteisten tutkinnon osien mahdollisuudet aikuisten perustaitojen vahvistamisessa sekä 3. yhteisten tutkinnon osien rooli korkeakouluopintoihin valmistavana toteutuksena.

Laajasti työelämästä tuleva toive vuorovaikutustaitojen ja sosiaalis-emotionaalisten taitojen merkityksestä työelämässä näkyy tutkinnonperusteissa vielä huonosti. Ryhmässä toimiminen ja tiimimäinen työote ovat työnantajien ammattitaitovaatimuksissa korkealla, mutta tutkinnonperusteissa asia jää vielä katveeseen.

Työelämätautona työsopimuksen laatimisen taito on tärkeä, mutta varsin yksittäinen. Perusteista puuttuu sen sijaan laajemmin työelämän muiden perusdokumenttien ja pelisääntöjen tuntemus. Erilaisissa selvityksissä näyttää siltä, että erityisesti nuorimpien henkilöiden osaaminen on näiltä osin heikkoa. AMKE esittää, että perusteluonnoksen mainittua kohtaa laajennetaan käyttämällä esimerkiksi termejä työelämänvelvoitteet, sopimukset ja säännöt.

Opiskelu- ja urasuunnittelun tutkinnonosa on tärkeä sitoa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS) sekä ammatillisen koulutuksen asetuksessa mainitun urasuunnitelman laatimiseen. Tämän osa-alueen arviointi erillisenä ei ole mielekästä.

Esitetyissä perusteissa on määritelty osaamisen arvioinnin asteikko kolmiportaiseksi. Ammatillisen koulutuksen reformin mukaisesti arvioinnissa siirrytään viisiportaiseen arviointiasteikkoon. Tämä muutos on huomioitava tutkinnonperusteissa.

Lisätietoja:

toimitusjohtaja Petri Lempinen, petri.lempinen@amke.fi p. 040 766 7805

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry on 85 koulutuksen järjestäjän valtakunnallinen etujärjestö. AMKEN jäsenet kouluttavat yli 90 % kaikista ammatillisen koulutuksen opiskelijoista.